

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-462

24.5.2022

If Skadeforsikring NUF

Lystbåt/fiskebåt

Tap av vannscooter – sannsynliggjort eierskap til scooteren og dens eksistens? – fal. § 8-1, 1. ledd.

Sikrede meldte 15.6.21 tap av en vannscooter under sin forsikringsavtale. Han fremla kjøpekontrakt datert 26.9.20, men han hadde ikke bilder av vannscooteren eller finn.koden. Kjøpesummen på kr 97 000 opplyste sikrede at han hadde betalt kontant. Selskapet avslo kravet etter å ha forsøkt å identifisere selgeren uten å klare det. Selskapet anså det ikke sannsynliggjort at vannscooteren hadde eksistert i sikredes eierskap, og anså også vannscooterens opprinnelse for høyst uklar. I tillegg mente selskapet at en eventuell erstatningsutbetaling ville være i strid med straffelovens § 337 om hvitvasking ut fra dokumentasjonen og opplysningene som forelå. Selskapet hevdet sikrede ikke hadde gitt den nødvendig informasjon for at selskapet skulle kunne vurdere saken, jf. fal. § 8-1, 1. ledd. Sikrede hevdet at vitner kunne bekrefte eierskapet og viste til at han i alle år hadde hatt masse uttak fra minibank og i over 25 år foretatt mange kjøp og salg med kontanter. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på erstatning for vannscooteren da han ikke hadde fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon på kjøp og finansiering av scooteren.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: ca. kr 93 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tap av vannscooter.

Ifølge sikredes forsikringsbevis utstedt 10.2.21 for avtaleperioden 21.3.21–20.3.22 har han "*Brann- og tyveriforsikring*" for en vannscooter (Sea-Doo, 9 fot, bygget i 2019, Rotax 90 hk, produsert i 2019).

Forsikringsavtales generelle vilkår pkt. 10 sier at:

Forsikringen omfatter kun lovlige interesser som kan verdsettes i penger

Videre heter det i forsikringsvilkårene for BÅT2-0 pkt. 9.1.1 at:

Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi If melding om skaden samt de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som If trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

Sikrede meldte tyveri av vannscooter til selskapet pr. telefon 15.6.21.

Selskapet ba om mer informasjon og mottok 16.6.21 skademelding og kjøpekontrakt. Sikrede opplyste i skademeldingen at vannscooteren var en Sea-Doo Spark TriXX 3 up med prod.nr. [...] med innenbords motor av merke Rotax 90HO med serienr. [...], samt at 2019 var byggeår for begge. På spørsmål om hvor/av hvem båten og motoren var kjøpt/levert oppga sikrede at det var i [...] av T..... 26.9.20. Sikrede opplyste at den ble stjålet mens den stod lagret på en tilhenger i båthavna i tiden 5.6.21 og frem til han oppdaget tyveriet 15.6.21.

I kjøpekontrakten datert 26.9.20 fremgikk det at kjøpesummen var kr 97 000, og at den summen var mottatt av selger T. Selskapet ba sikrede også sende bilder av scooteren og koden fra finn.no, men han hadde ikke slik dokumentasjon.

Selskapet avsto 24.6.21 kravet og anførte blant annet at sikrede ikke hadde sannsynliggjort rettmessig eierskap til scooteren:

Du opplyste at du kjøpte vannscooteren på slutten av sommeren i fjor da denne var annonsert på nettstedet www.finn.no.

Du ble tilskrevet og bedt om å sende oss foto av scooteren, kjøpekontrakt, registreringsnummer, en beskrivelse av tilstand og oversikt over tilleggsutstyr, samt skademelding.

Den 16.06.21 sendte du oss skademelding, og en kjøpekontrakt hvor det fremkommer at du kjøpte scooteren av T....., G.....vei den 26.09.20 og at du betalte kr. 97 000,-. Du sendte oss også katalogbilder av tilsvarende scooter, og opplyste at du ikke hadde noen bilder av den konkrete scooteren. Du hadde heller ikke kopi eller referansenummer til den aktuelle salgsannonsen da du kjøpte scooteren.

Vi har forsøkt å identifisere selger utfra de opplysninger som var oppgitt i kjøpekontrakten, men det har vi ikke klart. Du forklarte til oss at du i september 2020 fikk overlevert scooteren av 2 personer av øst-europeisk opprinnelse i Du betalte for scooteren med kontanter som du hadde i en konvolutt.

Vi har undersøkt adressen ... som var oppgitt som adresse til selgeren i kjøpekontrakten, men det er ingen med det aktuelle navnet bosatt på den adressen. Det bemerkes at du også i juni 2020 meldte tyveri av en Sea-Doo vannscooter (skadesak). Denne opplyste du også å ha kjøpt for kr. 97 000,- av en person som vi ikke har klart å identifisere. For denne vannscooteren fikk du ubetalt full erstatning, men dette er ikke tillagt avgjørende vekt for den beslutning vi nå fatter i pågående sak.

2. SANNSYNLIGGJØRING AV FORSIKRINGSTILFELLET – SELSKAPETS VURDERING

[.....]

Vi påberoper Lov om forsikringsavtaler (FAL) § 8-1, 1. ledd som lyder:

Ved oppgjør skal sikrede gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

Dette forholdet innebærer at If ikke plikter å foreta noen forsikringsutbetaling i denne saken, da du ikke har gitt oss et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere ditt skadekrav. Det er ikke sannsynliggjort at vannscooteren er kjøpt av deg slik du har forklart.

3. AVSLAG PÅ KRAV OM ERSTATNING

Da du ikke har sannsynliggjort rettmessig eierskap til vann-scooteren har If derfor besluttet å avslå ditt erstatningskrav i sin helhet.

Uavhengig av vår anførsel om at du ikke har sannsynliggjort eierskap til vann-scooteren hevder If at du heller ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort lovlig opprinnelse til denne.

Vi viser til forsikringsavtalens generelle vilkår pkt. 4.2 som tilsier at forsikringen kun omfatter lovlige interesser som kan verdsettes i penger. Det er ikke sannsynliggjort at vann-scooteren har eksistert i ditt eierskap, og opprinnelsen til vann-scooteren er også høyst uklar.

Ut fra de opplysninger og den dokumentasjon som foreligger legger vi til grunn at en eventuell erstatningsutbetaling fra vår side vil være i strid med straffelovens § 337 (hvitvasking) som lyder:

For hvitvasking straffes den som

Yter bistand til å sikre utbyttet av en straffbar handling for en annen ved for eksempel å

a) Innkreve, oppbevare, skjule, transportere, sende, overføre, konvertere, avhende, pantsette eller investere det, eller

b) Gjennom konvertering eller overføring av formuesgoder eller på annen måte skjuler eller tilslører hvor utbyttet av en straffbar handling han selv har begått, befinner seg, stammer fra, hvem som har rådigheten over det, dets bevegelser, eller rettigheter som er knyttet til det.

Likestilt med utbyttet er gjenstand, fordring eller tjeneste som trer i stedet for det.

Hvitvasking straffes selv om ingen kan straffes for handlingen som utbyttet stammer fra på grunn av utilregnelighet, jf. § 20.

Straffen for hvitvasking er bot eller fengsel inntil 2 år.

If er av myndighetene pålagt en streng plikt til blant annet å påse at erstatningsutbetalinger ikke er i strid med denne bestemmelsen. I medhold av Avtalelovens § 36 og NL 5-2-1, er If ikke forpliktet til å foreta en utbetaling som medfører overtredelse av straffelovens bestemmelser.

Også på dette grunnlag, og med utgangspunkt i vann-scooterens høyst uklare opprinnelse, avslår selskapet i sin helhet å erstatte denne.

Sikrede påklaget avslaget 29.6.21. Selskapets kundeombud fastholdt avgjørelsen 5.8.21 under henvisning til at sikrede ikke hadde oppfylt sin redegjøringsplikt for å dokumentere kravet og eksistens av vannscooteren.

Sikrede krever dekning for tap av vannscooteren og anfører at han kjøpte vannscooteren på slutten av sommeren 2020, at han brukte den på noen turer før den ble satt i garasje til våren 2021, og at den så ble borte i begynnelsen av sommeren 2021 fra båthavna på en henger. Selskapet sår tvil om scooterens eksistens fordi han ikke har bilde av den. Sikrede viser til at han har hatt flere bilder og videoer av scooteren på Snapchat. Han hevder at hans pensjonerte venn, som er nærmeste nabo til båthavna, kan bekrefte eierskapet. Han opplyser videre at denne vennen hadde en henger med en jolle som forsvant fra gårdsplassen, at samme saksbehandler heller ikke ville dekke hans tap, men at vennen fikk tapet dekket via en annen forsikring. Sikrede hevder at han har hørt at nevnte saksbehandler også har gjort feil i andre saker. Sikrede hevder at også personer fra båtforeningen har kunnet bekrefte eierskapet til vannscooteren som han kjøpte av en polsk mann som snakket norsk. Sikrede opplyser at han i alle år har hatt masse uttak fra minibank, at han i 25 år har både kjøpt og solgt masse kontant, og at han derfor ikke forstår hvorfor han må dokumentere det for selskapet. Sikrede har fremlagt bilde av en vannscooter og påpeker at han føler seg mistenkeliggjort fordi han ikke hadde bilder av scooteren. I tillegg viser han til bilde av kontanter og av utskrift fra bankuttak.

Selskapet avviser ansvar og anfører at sikrede ikke har dokumentert eller sannsynliggjort sitt krav, og heller ikke vannscooterens eksistens. Sikrede har ikke gitt den informasjonen som er nødvendig for at selskapet skal kunne vurdere saken, jf. fal. § 8-1 og båtforsikringens vilkårspkt. 9.1.1. Selskapet anser det ikke sannsynliggjort at vannscooteren har eksistert i sikredes eierskap og hevder også opprinnelsen til vannscooteren er høyst uklar. Ut fra opplysningene som foreligger mener selskapet at en evt. erstatningsutbetaling vil komme i strid med straffeloven § 337 om hvitvasking. Selskapet viser til at myndighetene har pålagt det en streng plikt til bl.a. å påse at erstatningsutbetalinger ikke er i strid med nevnte bestemmelse. I medhold av avtaleloven § 36 og NL 5-2-1 er selskapet ikke forpliktet til å foreta en utbetaling som medfører overtredelse av straffelovens bestemmelser.

Sikredes fremlagte foto av en vannscooter og kopi av bankutskrift er i et utydelig/uleselig format, og sikrede har ikke forklart hva denne dokumentasjonen er ment å skulle illustrere. Selskapet påpeker for øvrig at det i avslagsbrevet av 24.6.21 er referert til de generelle vilkårenes pkt. 4.2, mens riktig henvisning er pkt. 10.

Selskapet anfører videre at skademeldingen og kjøpekontrakten ikke har eget felt for WIN-nummer (båtens ID-nummer), men at det har vært i kontakt med to forhandlere av Seadoo som mener at nummeret som er registrert i skademeldingen under "produksjonsnr" og under "registreringsnr." for skrog, samt tilsvarende nummer oppgitt i kjøpekontrakten under "registreringsnr." er et ulogisk WIN-nummer. Dette begrunnes med at siste to siffer er 19, samtidig som tredje siste siffer er 2, at det da blir en 2019-modell som er produsert i 2012, noe som er en

logisk brist. Det vises til at tredje siste siffer skulle vært 9 eller 8, jf. forklaringen fra S. Ifølge skademelding, kjøpekontrakt og forsikringsbevis er det en 2019-modell. Dette stemmer med 19 som siste to siffer. Undersøkelse gjort av den en forhandleren viste ifølge selskapet at det heller ikke ble gyldig treff ved å endre tredje siste siffer til hverken 9 eller 8 for å avdekke en eventuell skrivefeil. Ut fra dette mener selskapet at Seadoo med WIN-nummer opplyst i skademelding og kjøpekontrakt ikke eksisterer, noe som styrker selskapets tidligere opplysninger.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for tyveri av vannscooter.

Sikrede krever dekning for tyveri av vannscooter som angitt i forsikringsbeviset (Sea-Doo, 9 fot, bygget i 2019, Rotax 90 hk, produsert i 2019).

Sikredes redegjøringsplikt ved oppgjøret følger av fal. § 8-1:

Ved oppgjør skal sikrede gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede, og som selskapet trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatning.

Sikrede ga i skademelding datert 16.6.21 detaljerte opplysninger om vannscooteren med motor, herunder om produksjons- og serienummer, byggeår og hvem den var kjøpt/levert fra. Han fremla også kjøpekontrakt datert 26.9.20 hvor det fremgår at kjøpesummen var kr 97 000. Selskapet ba sikrede sende bilder av scooteren og koden fra finn.no, men sikrede hevder han ikke har bilder.

Selskapet anfører at sikredes informasjon ikke er tilstrekkelig til å dokumentere vannscooterens eksistens og sikredes eierskap bl.a. fordi selskapet ikke har klart å identifisere selger utfra opplysningene som var oppgitt i kjøpekontrakten.

Det kan ikke kreves at sikrede kan fremlegge bilder av den forsikrede gjenstanden. Derimot mener nemnda det må kunne kreves at sikrede kan redegjøre for kjøpet av gjenstanden og betalingen. Vannscooteren ble etter det opplyste kjøpt på via finn.no sommeren 2020. Det skulle da være mulig for sikrede å fremlegge klar dokumentasjon både mht. kommunikasjonen med selger og hvem selger er. Dette har han imidlertid ikke gjort.

Sikrede opplyser videre at vannscooteren ble betalt kontant uten at han har gitt en nærmere redegjørelse for hvor han fikk dette kontantbeløpet på kr 97 000 fra. Han har riktignok opplyst at han i over 25 år har kjøpt og solgt masse i kontanter, samt at han har hatt masse uttak fra minibank i alle år og har sendt dokumentasjon som viser diverse banktransaksjoner og uttak i perioden juli og august 2021. Dokumentasjonen er vanskelig å lese, men verken bankkontoen eller et beløp i den størrelsesorden det her er tale om kan identifiseres. Bildene gir derfor ikke tilstrekkelig dokumentasjon for uttak i størrelsesorden tilsvarende kjøpesummen på kr 97 000.

Sett hen til de registrerings- og rapporteringsplikter forsikringsselskap er pålagt i henhold til hvitvaskingsloven, som et virkemiddel ved håndheving av bestemmelsen i straffelovens § 337 om hvitvasking, mener nemnda det må kunne forventes at sikrede fremlegger noe mer og bedre dokumentasjon for hvem selgeren var, at han har betalt kjøpesummen til selgeren og hvor pengene stammer fra. Nemnda har i flere saker lagt til grunn at dersom sikrede ikke kan fremlegge kvitteringer, bankutskrifter eller lignende for å dokumentere hvordan forsikringsgjenstanden er finansiert, er kravet ikke tilstrekkelig dokumentert, jf. FinKN 2021-1128, 2017-672, 2017-788 og 2018-292. Nemnda kan ikke se at sikrede i denne saken har fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon på kjøp og finansiering av scooteren.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).